జ్యోతి నృత్యం

డా॥ చిగిచర్ల కృష్ణారెడ్డి

జానపద నృత్యాలలోని వ్యష్టినృత్యాలలో ముఖ్యమైనది 'జ్యతి నృత్యం' వ్యష్టి నృత్యం అంటే ఒకరు మాత్రం ప్రదర్శించేది. వా ద్యాలు ఉంటాయి. రాష్ట్రంలో అన్ని ప్రాంతా లలో ఆచారబద్ధంగా రకరకాల పేర్లతో ప్రదర్శి స్తున్నారు. జ్యోతులు బోనాలు, ముద్దలు పెట్టడం, జ్యోతిఆడటం అనే పేర్లున్నాయి. జ్యోతి నృత్యం రాయలసీమలో ప్రదర్శించే పద్ధతిని గూర్చి వివరించటం జరుగుతుంది.

రాయలసీమలో కులాచారం ప్రకారం ఆచరించే ఆరాధనా నృత్యం జ్యోతి. 'నేసీ' కులస్థులు (సాలె) చౌడమ్మ దేవత కు జ్యోతినృత్యం ప్రదర్శనతో బలి ఇస్తారు. బోనం పెడతారు. ప్రతి ఏడాది కొకసారి ఈ నృత్యం ప్రదర్శిసారు.

అనంతపురం జిల్లా తాడిమర్రి మండలంలోని పెద్ద కోట్ల చౌడమ్మను నేసీ కులస్థులు జ్యోతినృత్య ప్రదర్శనతో జాతర చేస్తారు. కర్నూలు జిల్లా నంద్యాల, కడప జిల్లా సింహాద్రపురం , అనంతపురం జిల్లా ధర్మవరంలో అత్యంత ఉత్సాహంగా ఈ నాటికీ జ్యోతి నృత్యాన్ని ప్రదర్శిస్తారు.

గ్రామం బయట జ్యోతిని తయారు చేస్తారు. నియమ నిష్ఠలతో ఆరాధించి అనుభవమున్న వారు నెత్తినెత్తుకుంటారు. బియ్యం, బెల్లంతో కలిసిన పాకమునుద్ధచేసి నెయ్యితో జ్యోతిని తయారు చేస్తారు.

ఒకరు నెత్తినెత్తుకుని అతని చుట్టూ తాళాలతో, చేతుల చప్పట్లతో శివుని మీద, చౌడమ్మమీద రకరకాల పాటలు పాడతారు. తాళాని కనుగుణంగా 'జ్యోతి' ఆడుతారు. రెండుచేతులు వదలి పెట్టి రకరకాల అడు గులు వేయటం ప్రత్యేకం. అలా గ్రామం వెలుపల నుంచి అన్ని ఇళ్ళ దగ్గరకు వెళ్ళి చౌడమ్మ గుడి దగ్గరకొచ్చి జ్యోతిని అర్పిస్తారు. చౌడమ్మ గుడి దగ్గర బోనాలు, బలి ఇవ్వడం ఆచారం. బలిలో ముఖ్యంగా కోళ్ళు, పొట్టేళ్ళు, గొర్రెలు ఉంటాయి. అందరూ బంధు మిత్రు లతో కలిసి నంబరాలు జరుపు కుంటారు. అలా చేస్తే గ్రామాన్ని తమ కులాన్ని చౌడమ్మ దేవత కాపాడుతుందని వారి నమ్మకం. నృత్య ప్రదర్శనలో పొరపాటున జ్యోతి క్రిందపడితే అపశకునంగా భావిస్తారు. ఆ సంవత్సరం గ్రామానికి కీడు వస్తుందని, చౌడమ్మకు కోపం వస్తుందని వారి నమ్మకం.

ఈ నృత్యంలో మొదటిగా పాడేవారు ఒకరు పాడుతుండగా మిగిలిన వారు వంతపాడుతారు. జ్యోతి నెత్తుకున్న కళాకారుడు ఆడుతూ ఉంటాడు.

చౌడమ్మ దేవతను ఆరాధిస్తూ 'తొగట' వంశస్థులు భక్తితో పాడే పాట:

పార్వతి పుత్రుడు పరమేశ్వరుని సూడ
యెలుక వాహనమెక్కి వెళ్లితన వేడ్క
అమరంగ బెనకయ్యను ఆత్మలో తలచేరు
సంతోసాన వలుగు సకల జనులకును
అరహర నిమ్ముదలచు వారుని పుత్రుండు
సకల విద్యల గురువు సామీ గననాత
నేలి విద్యల గురువు గననాత ॥హర హర॥

కురుచనీ పాదములు గుజ్జురూపము బొజ్జ
యేకదంతముతోడ యేనుగు రూపము
కాలించె గుర్రంబు నర్వయ్యను మదిలోనా
గౌరమ్మ నీ కొడుకు కరునతో నిలిచె ॥హర హర॥

ఈ గేయాన్ని గుర్రం సర్వయ్య అనే కవి రచన చేసినట్టు పాటలోనే చివరి పాదాలలో తెలుస్తోంది. కళాకురులు ప్రదర్శనలో అనేకరకాల పాటలు పాడతారు.

(వచ్చే సంచికలో జ్యోతి కదిలిన వైనం చౌడమ్మ వర్ణన తెలిపే గేయం)

నూతన సంవత్సర
మరియు
సంక్రాంతి
శుభాకాంక్షలతో...
జి. శ్రీనివాస్ కుమార్
హిందూస్థాన్ లీవర్ కం.
పామర్రు రోడ్,
గుడివాడ, కృష్ణాజిల్లా

పాఠ్య, నోటు పుస్తకములు
సదసమైన ధరలకు లభించును
ప్రబోధ బుక్ సెంటర్
నెహ్రూ చౌక్
గుడివాడ. ఫోన్ : 44697

అందమైన ఫోటోలకు నేడే విచ్చేయండి
ప్రా ॥ మైలవరపు హరి
హరి స్టూడియో
డిజిటల్ కలర్ ల్యాబ్ అండ్ వీడియో
రామా నాయుడు పేట
మచిలీపట్నం. ఫోన్ : 27677

అన్ని రకాల చల్లని పానీయాలకు
విచ్చేయండి
శ్రీ సాయికూల్ డ్రింక్స్
స్టాల్ నెం : 20
పట్టాభిమార్కెట్ (కార్నర్ సెంటర్)
మచిలీపట్నం